

Antikens invånare får liv i en tjuvlyssning genom tid och rum

Uppdaterad 12:26 Publicerad 12:19

Kim Rhedin Hüttner, Thomas Cohn, Katarina Weidhagen, Magnus Ehrner, Calle Carlswärd ger röst åt invånarna i staden Oxyrhynchos för 2 000 år sedan.

Foto: Christopher Backholm/Orienteatern

I en sandhög på Orienteatern får vardagen i en antik stad för 2 000 år sedan liv. Bortkastade papyrusfragment har blivit texter som framförs av skådespelare och musiker. "En kollektiv meditation över det förgångna", skriver DN:s recensent Johanna Paulsson.

Text
Johanna Paulsson

Teater/ljudkonstverk

"Sophögen" av Karl Dunér

Ljudskulptur, scenografi: Karl Dunér, dockor: Thomas Lundqvist,

ljusdesign: Marta Khomenko, ljuddesign: Magnus Bunnskog och Marcus Wrangö (Audiorama), kostym: Helle Carlsson

Musiker: Anna Lindal, Kerstin Frödin, Mats Persson och Sofia Jernberg

Medverkande: Magnus Ehrner, Emir Waldmark, Torkel Petersson, Katarina Weidhagen med flera.

Scen: Orienteatern, Stockholm

Längd: 8 tim

Visst är det lite som att tjuvlyssna på antiken. De textfragment som susar runt i Orienteaterns ännu sandfyllda scenrum var ju egentligen inte ämnade att höras. Men när två brittiska arkeologer på 1890-talet hittade en hög med hundratusentals papyruslappar utanför den övergivna staden Oxyrhynchos blev det som om invånarna en gång kastat bort viktiga pusselbitar till ett vardagsliv för över 2 000 år sedan. Ur en bråkdel av ”skräpet” har regissören Karl Dunér nu sållat fram scener som i svensk översättning framförs av skådespelare och musiker.

”Sophögen” pågår under åtta timmar och kan väl bäst beskrivas som en scenisk installation, där materialet gradvis väcks till liv och övergår från mer renodlat ljudkonstverk till teater. Någonstans i skarven utför ensemblen, klädd i gråblå rockar, ett slags sisyfosarbete genom att kratta cirklar kring de knöggligt klotformade ljudskulpturer som också utgör scenografin. Ur dessa reser sig ett sammelsurium av förinspelade röster och emellanåt klanger. Publiken kan komma och gå som den vill, sitta mitt i installationen eller längs kanterna. Men verkets andra halva får ändå formen av en regelrätt föreställning.

Thomas Lundqvist är ansvarig för dockorna som ingår i föreställningen. Foto: Christopher Backholm/Orienteatern

Karl Dunér, som själv medverkar, vallar åskådarna från ena sidan till den andra och plingar i en liten klocka för att avgränsa scenerna i denna elegant hopfogade väv av fiktion och verklighet. Stoffet, som parallellt ges ut i bokform, består av alltifrån personliga brev till polisrapporter och läkemedelsberedning (med vådligt underhållande ingredienslista). Men här finns även pjäsfragment av de gamla grekerna samt snuskiga satyrspel – effektfullt gestaltade med skuggor och dockor.

Musiken är skriven av Mats Persson och bygger i sin tur på notfragment, men också på improvisationer över de dåtida kristna hymnernas modala skalor när bland annat flöjt och violin färglägger stämningen på plats.

Publiken slussas mellan olika stationer i den sceniska installationen "Sophögen".
Foto: Christopher Backholm/Orienteatern

Vid ena kortsidan uppstår emellanåt något som påminner om en amfiteater i miniatyr. När ett rättegångsprotokoll framförs här, i samma hörn som dialogen ur Euripides bara delvis bevarade tragedi "Hypsipyle", blir det också nyckeln till det på sätt och vis vardagliga i antik dramatik – eller möjligen det dramatiska i dåtidens tillvaro.

Levande röster ger orden kropp och kommunicerar genom tid och rum. Det är faktiskt mer spännande än man kan föreställa sig. Med både skicklig och variationsrik gestaltning blir "Sophögen" en kollektiv meditation över det förgångna som samtidigt känns här och nu.

Text

Johanna Paulsson